

Tilburg University

Herinneringen aan Willem Fase

Kroon, S.; Vermeer, A.R.

Published in:
Samenwijs

Publication date:
1997

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Kroon, S., & Vermeer, A. R. (1997). Herinneringen aan Willem Fase. *Samenwijs*, 17(10), 3-3.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Herinneringen aan Willem Fase

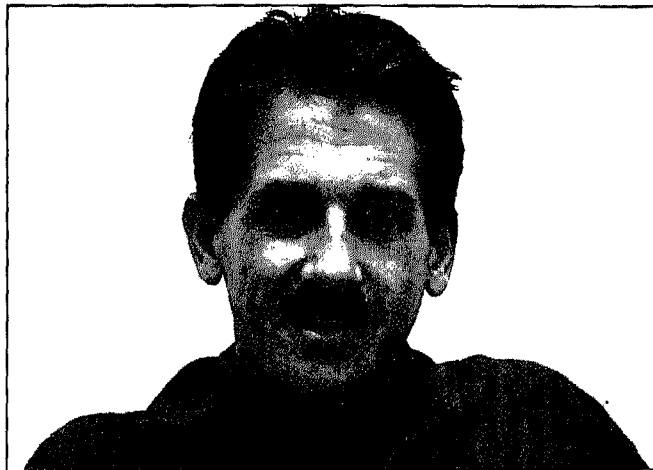
Op 28 mei kregen wij het verschrikkelijke bericht van het plotselinge overlijden van Willem Fase. Iedereen die Willem gekend heeft, koestert zijn of haar eigen herinneringen. Aan die vergadering waar je elkaar eens in de zoveel tijd zag, aan die ene gezellige avond op die conferentie tot diep in de nacht biljartend, pratend, plannen makend, aan die gezamenlijke inspanning om een mooi artikel te schrijven, aan die discussie op het ministerie, aan die ene e-mail, dat ene telefoontje, dat ene gesprek, die zwaai met een arm, dat lachje om zijn mond. Herinneringen zijn subjectief en eigen. Een paar hebben we er opgeschreven. Bewaren doen we er nog veel meer.

Willem kwam op zijn eerste vergadering in het bestuur van de stichting 'SAMEN' in juni 1993 als geroepen. Er was een behoorlijke bestuurlijke onenigheid over het redactionele en financiële aandeel van Vlaanderen in Samenwijs. Er zouden te weinig abonnees zijn in verhouding tot de kosten.

Tabellen met inkomsten en uitgaven gingen over tafel. Willem wist de wat gespannen sfeer om te buigen in een vriendelijk-coöperatieve. Het verslag van die vergadering vermeldt: 'Willem vindt dat de zaak niet op de spits gedreven moet worden'. Het ging toch vooral om een goede en veelzijdige berichtgeving over etnische minderheden in de samenleving, en veel minder om waar de gelden vandaan kwamen. Natuurlijk was een gezonde financiële situatie noodzakelijk - hij werd al snel penningmeester - maar primair ging het om de inhoud van het blad. In zijn beschrijving van een profielschets van het blad (april 1994) staat dan ook: 'Samenwijs zou bij uitstek een blad moeten zijn dat betrokkenheid uitstraalt'.

De onderwerpen die Willem aanpakte waren nooit neutraal: de Internationale Schakelklas, Intercultureel Onderwijs, Onderwijs in Eigen Taal en Cultuur, Minderhedenbeleid. Hij kende de dilemma's van iemand die wetenschappelijk onderzoek doet volgens de standaarden die daarvoor gelden maar die

tegelijktijd ook een bijdrage wil leveren aan de verwezenlijking van de multiculturele samenleving. Het smalle pad tussen wetenschap en engagement bewandelde Willem met een scherp gevoel voor evenwicht en zonder spoor van bekeringsdrift of blindheid voor afwijkende opvattingen. Zo schrijft hij al op pagina 10 van zijn OETC-studie uit 1987: 'Een simpel "ja" of "nee" op OETC zit er niet in. (...) De hoop is gevestigd op nuchtere keuzen, die op dit

terrein nooit onpartijdig zijn, maar wel een spoor van redelijkheid in zich kunnen dragen'.

Dergelijke keuzen maakte hij zelf ook. Bijvoorbeeld door zich naast zijn wetenschappelijk werk, of misschien wel als onderdeel daarvan, in te zetten voor een groep leraren uit West-Berlijn op studiereis in Nederland, voor Migrantenstudies en voor Samenwijs, voor de Projectgroep Intercultureel Onderwijs. Dat hij blij was in die laatste groep een, zoals hij het zelf noemde, 'vrije rol' te kunnen spelen, zonder zich gehouden te voelen aan het ene of andere (al te) principiële standpunt, is spreekwoordelijk voor de nuchterheid en redelijkheid waarmee hij in de wetenschap en de maatschappij stond.

Van zijn betrokkenheid wilde Willem ook in zijn onderzoek blijf geven. In een interview met Ton Triesscheijn over zijn proefschrift (januari 1994) geeft hij aan dat hij 'op een tamelijk simpele manier geprobeerd (heeft) de onderwijscarrières van verschillende etnische groeperingen in een aantal lan-

den te definiëren'. Willem vond dat men al te snel zegt dat de lage prestaties neerkomen op een milieuvraagstuk. Volgens hem zijn er ook etnisch-specifieke factoren in het spel, en hij betreunde het dat die vraag - bijvoorbeeld hoe het toch komt dat sommige groepen generaties lang achterblijven - niet dieper gesteld wordt.

Hij vond dat 'te vaak wordt herhaald wat we toch al een beetje weten, namelijk dat het in allerlei opzichten niet goed gaat met de onderwijskansen van minderheden, maar van specifieke vragen, van wie het wel goed doet en wie niet, daar wordt te weinig een punt van gemaakt'. Dat was Willem: persoonlijke betrokkenheid.

Op bezoek bij Willem en Cock in Bergen op Zoom. Onze kinderen mee. Met een bord vissoep op schoot in de tuin. Voetbal zonder paniek bij een afzwaaiend schot, niet bang voor beschadiging van gazon of bloemen. Een stukje toeren met de auto. Maar eerst nog even de drukproeven van

Maintenance and Loss of Minority Languages: 21 artikelen, beplakt met gele memobriefjes vol laatste correcties, in nette stapeltjes op de parketvloer. Daar mocht niet gerend worden. Het duurde langer dan verwacht, te lang. De drukproeven moesten wachten; die hebben we veel later pas afgemaakt.

Eerst naar Tholen, langs het water, op de dijk, door een dorp; later ijs op de markt in Bergen op Zoom. En Willem vertelt en vertelt: over Zeeland, over voetballen en wielrennen, over Zeeland, over de Elfstedentocht en de Markiezen van Bergen op Zoom, over Zeeland. Contact met de kinderen. Ze hebben zeker niet al zijn verhalen gevolgd en begrepen. Maar er was contact. Zoals dat er ook was met de kinderen op de multi-etnische school in Birmingham die we bezochten en op de Armeense school in Moskou. Communicatie met handen en voeten, met of zonder woorden, maar altijd contact.

Dat zullen we ons blijven herinneren.

Sjaak Kroon en Anne Vermeer